

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI WARMIŃSKIEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO „HOSIANUM” W OLSZTYNIE ZA ROK AKADEMICKI 1984/1985

W działalności Seminarium Duchownego „Hosianum” w Olsztynie w okresie sprawozdawczym obowiązywał program kształcenia kapłańskiego ustalony przez Konferencję Episkopatu Polski, z uwzględnieniem norm wydanych przez najwyższą władzę kościelną i zatwierdzony przez Stolicę Świętą.

I. SKŁAD OSOBOWY SEMINARIUM DUCHOWNEGO

W roku sprawozdawczym obowiązki przełożonych seminarium pełnili:

- rektor: ks. bp dr Wojciech Ziemba
- wicerektorzy: ks. lic. Edward Wiszowaty, ks. lic. Andrzej Lesiński
- prefekt studiów: ks. lic. Andrzej Lesiński
- prefekci: ks. lic. Stanisław Zinkiewicz, ks. lic. Stanisław Pietkiewicz, ks. mgr Stefan Ewertowski
- ojcowie duchowni: ks. dr Zygmunt Klimczuk, ks. lic. Jacek Jezierski, ks. lic. Marian Salamon
- dyrektor biblioteki: ks. dr hab. Marian Borzyszkowski
- prokuratorzy: ks. mgr Maksymilian Falk, ks. Antoni Faliński

Wykłady, seminaria naukowe, zajęcia zlecone i lektoraty prowadzili: ks. dr hab. Marian Borzyszkowski, ks. dr Jan Górny, ks. mgr Mirosław Hulecki, ks. mgr Piotr Ilwicky, ks. lic. Jacek Jezierski, s. dr Ambrozja Kalinowska, ks. dr Zygmunt Klimczuk, ks. dr Stanisław Kozakiewicz, ks. lic. Andrzej Lesiński, ks. dr Mikołaj Lohr, ks. mgr Henryk Madej, ks. lic. Stanisław Magolewski, ks. dr Edward Michoń, ks. dr Ludwik Nadolski, ks. Kazimierz Narodzonek, ks. dr Władysław Nowak, ks. prof. dr hab. Tadeusz Pawluk, ks. lic. Stanisław Pietkiewicz, ks. prof. dr hab. Władysław Piwowarski, ks. dr Jerzy Podolecki, ks. prof. dr hab. Piotr Poręba, ks. doc. dr hab. Seweryn Rosik, ks. mgr Emil Rzesutek, ks. lic. Marian Salamon, ks. dr Alojzy Szorc, ks. dr Józef Turek, ks. dr Władysław Turek, ks. dr Romuald Waszkinel, ks. dr Wiesław Więcek, ks. dr Jerzy Wirszyło, ks. lic. Edward Wiszowaty, ks. bp dr hab. Julian Wojtkowski, ks. bp dr Wojciech Ziemba, ks. lic. Stanisław Zinkiewicz, pan mgr Eustachy Magolewski, pan mgr Zbigniew Pniewski, pan mgr Franciszek Jeziółowicz, pan mgr Witold Kurowski.

W działach administracyjnych i pomocniczych zatrudnionych było w roku sprawozdawczym 16 siostr ze Zgromadzenia Sióstr Wynagrodzicielek Najświętszego Oblicza, 6 siostr ze Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Świętej Rodziny oraz 19 pracowniczek i pracowników świeckich.

Rok akademicki 1984/1985 rozpoczęło 190 alumnów na wszystkich latach. Praca wychowawcza i formacyjna odbywała się w dalszym ciągu w trzech budynkach seminaryjnych: dwóch w Olsztynie i jednym w Dobrym Mieście, co stwarzało trudności, zwłaszcza gdy chodzi o organizację wykładów. W całorocznej pracy seminaryjnej przyświecało hasło roku: „Nie daj się zwyciężyć złu, ale zło dobrem zwyciężaj”. Dramatycznym potwierdzeniem tego hasła u progu ubiegłego roku akade-

mickiego była śmierć ks. Jerzego Popiełuszki, będąca współczesnym świadectwem, że zło można zwyciężyć tylko dobrem. Tym wydarzeniem, które poruszyło cały naród, żyli także alumni w okresie sprawozdawczym. Często powtarzane i przypominane zobowiązanie do ofiarnej pracy w świetle tej śmierci nabrało charakteru szczególnej powinności alumna. W pracy wychowawczej starano się wykorzystać wszelkie środki umożliwiające rozpoznanie motywacji powołania u alumnów, a także umożliwiające rozpoznanie ich charakterów. W niektórych przypadkach należało przeprowadzić indywidualne rozmowy, upomnienia, z poleceniem absolutnego lub czasowego opuszczenia seminarium włącznie. W kilku przypadkach sami alumni decydowali się na opuszczenie seminarium lub prosili o udzielenie urlopu dziekańskiego. Ogółem seminarium opuściło 10 alumnów: z roku I — czterech, z roku II — czterech, oraz z roku III i IV po jednym. W kończącym się roku akademickim 2 alumnów przebywało na urlopie dziekańskim, trwającym 1 rok. W roku sprawozdawczym do święceń kapłańskich zostało dopuszczonych 29 diakonów VI roku, a absolutoria ukończenia studiów filozoficzno-teologicznych otrzymało 30 absolwentów „Hosianum”.

II. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Aktywność naukowa seminarium przejawiała się w różnorodnych formach. Podstawowym przejawem tej działalności są publikacje naukowe pracowników, którzy w okresie sprawozdawczym opublikowali kilkadziesiąt artykułów oraz przygotowali i oddali do druku dwa tomy *Studiów Warmińskich*: t. XX za r. 1983 i t. XXI za r. 1984.

Ks. prof. dr hab. Tadeusz Pawluk przygotował i oddał do druku w Warmińskim Wydawnictwie Diecezjalnym kolejny tom podręcznika Prawa Kanonicznego, będący komentarzem do kodeksu Prawa Kanonicznego Jana Pawła II.

W celu ustawicznego doskonalenia formacji naukowej profesorów seminarium oraz upowszechniania poszczególnych gałęzi wiedzy filozoficznej i teologicznej w roku sprawozdawczym, zgodnie z wieloletnim zwyczajem profesorowie „Hosianum” spotykali się co miesiąc na posiedzeniach o charakterze naukowym. Odbyło się 7 sesji zwyczajnych i 1 uroczysta z racji 250 rocznicy urodzin poety i biskupa warmińskiego księcia Ignacego Krasickiego. Posiedzeniom przewodniczył ks. dr Jerzy Podolecki, wybrany 26 X 1984 r. prezesem na okres lat trzech.

Stopień doktora teologii uzyskał na KUL-u ks. lic. Wiesław Więcek na podstawie rozprawy „Świadomość i realizacja odnowy katechetycznej Soboru Watykańskiego II w Diecezji Warmińskiej”.

Ks. bp warmiński dr Jan Władysław Obłąk obdarzył profesurą kościelną długoletnich wykładowców „Hosianum”:

- teologii dogmatycznej: ks. bpa dra hab. Juliana Wojtkowskiego
- *Pisma Świętego*: ks. bpa dra Wojciecha Zięmbę, ks. dra teol. bibl. lic. nauk bibl. Edwarda Michonia
- prawa kanon.: ks. dra Jerzego Podoleckiego
- teol. i medycyny pastoralnej: ks. dra Władysława Turka
- historii sztuki i konserwacji zabytków: ks. mgra Henryka Madeja
- liturgiki: ks. dra Władysława Nowaka
- katechetyki: ks. dra Wiesława Więcka.

Ważnym przejawem aktywności naukowej „Hosianum” jest obecność w życiu naukowym krajowym i zagranicznym. Profesorowie nasi brali udział w pracach badawczych i edytorskich, w zjazdach, sympozjach, konferencjach i kongresach ogólnopolskich i międzynarodowych. Ks. dr Józef Turek korzystał z półrocznego stypendium naukowego, pracując w Bibliotece Obserwatorium Watykańskiego w Castel Gandolfo. Ks. dr Władysław Nowak oraz ks. mgr Konrad Sarwa CM zostali członkami korespondentami Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej. Ks. bp dr hab. Julian Wojtkowski oraz ks. dr Władysław Nowak brali czynny udział w Międzynarodowym Kongresie Józefologicznym w Kaliszu we wrześniu 1985 r.

Poza seminarium terenem aktywności dydaktycznej grona profesorów były systematyczne wykłady w trzyletnim Instytucie Kultury Chrześcijańskiej imienia Jana Pawła II; pięcioletnim Instytucie Historyczno-Pastoralnym; Studium Katechetycznym w Gietrzwałdzie oraz Studium Pastoralnym w Olsztynie dla Księży wyświęconych w ostatnich trzech latach.

III. WAŻNIEJSZE WYDARZENIA W ŻYCIU WSPÓLNOTY KLERYCKIEJ

Życie wspólnoty seminaryjnej w roku sprawozdawczym nie ograniczało się tylko do tradycyjnych form przewidzianych w *ratio studiorum*. Wychodząc naprzeciw wskazaniom dekretu o formacji kapłańskiej, który zaleca, by „alumni znając dobrze sytuację obecnych czasów, byli należycie przygotowani do prowadzenia dialogu ze współczesnymi sobie ludźmi” — starano się o spotkania z wybitnymi osobami; już na początku roku sprawozdawczego w czasie wielkich rekolekcji seminarzyści mieli szczególną możliwość spotkania się ze znanym benedyktynem o. prof. Pawłem Szczanieckim. W październiku 1984 r. alumni wzięli udział w szeregu spotkań z ludźmi biorącymi czynny udział w życiu kulturalnym i społecznym współczesnej Polski, zorganizowanych w ramach VI Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej. 18 listopada społeczność „Hosianum” miała zaszczyt gościć ks. kard. Józefa Glempa Prymasa Polski. Spotkanie odbyło się w zaskakującej scenerii: wieczorem na placu ciągle jeszcze niepewnej budowy gmachu seminaryjnego. Prymas Polski nawiązał do gorzkiej powojennej historii naszego seminarium. „Gdy po wojnie zorganizowano jako tako seminarium przy ul. Mariańskiej, w 1962 roku po prostu wyrzucono seminarium do czynszowego domu przy rondzie, jak gdyby w założeniu, że Kościół skazany jest tutaj na powolne wymieranie. Zakładano, że gdy ograniczy się działanie Kościoła i jego rozwój, będzie on obumierał”. Ks. Prymas wyraził wobec alumnów nadzieję, że tajemne, nieprzyjemne siły uniemożliwiające rozpoczęcie budowy muszą kiedyś pod naporem wytrwałych starań i ufnej modlitwy ustąpić. W grudniu alumni wysłuchali świadectwa duszpasterza nowego, ale coraz powszechniejszego ruchu charyzmatycznego — odnowy modlitewnej w Duchu Świętym — ks. prof. Bronisława Dembowskiego z Warszawy. 28 stycznia 1985 r. w doroczną uroczystość św. Tomasza z Akwinu — Patrona studiów teologicznych — społeczność seminaryjna miała niewątpliwą przyjemność spotkania się z wiedzą i niezwykłą osobowością, najwybitniejszego współczesnego

tomisty polskiego o. prof. Mieczysława Krapca z Lublina, który był głównym prelegentem na uroczystej akademii ku czci św. Tomasza. 9 lutego alumni uczestniczyli we Mszy św., odprawianej przez ks. bpa dra Władysława Bobowskiego — sufragana tarnowskiego, przewodniczącego Komisji Episkopatu do spraw Młodzieży. Pod koniec maja 1985 r. doszła do skutku od dawna zapowiadana wizyta przedstawicieli bratniego seminarium z Augsburga. Przyjechało 9 uczniów pod opieką ks. wicerektora Franza Götza. Spotkanie to, poza nawiązaniem osobistych więzi, dało alumnom możliwość odczucia powszechności Kościoła podczas wspólnych łaćnińsko-niemiecko-polskojęzycznych Mszy św. i nabożeństw. Na koniec roku akademickiego radosne i podnoszące na duchu spotkanie społeczności „Hosianum” z ks. kard. Henrykiem Gulbinowiczem podczas jego ingresu do katedry olsztyńskiej. Jako były długoletni profesor, wychowawca i rektor „Hosianum” ks. kard. w homilii wyraził swoją głęboką troskę o przyszłość warmińskiego seminarium.

Alumni zaznaczyli swą obecność w życiu Kościoła lokalnego. Zespół muzyczny wielokrotnie dał znać o sobie i o życiu seminarium w niektórych parafiach naszej diecezji: w Wielkim Poście przedstawiając opracowaną muzycznie Drogę Krzyżową, w maju: słowno-muzyczny program powołaniowy. Spontaniczną reakcją seminarzystów na tragiczną śmierć ks. Jerzego Popiełuszki było przygotowanie i zaprezentowanie wobec całej społeczności refleksyjno-poetyckiego programu w intencji zamordowanego kapłana i w intencji Ojczyzny.

Alumni wyrazili również swą troskę o potrzeby całego Kościoła. W Tygodniu Misyjnym zebrali w kaplicy seminaryjnej tacę na cele misyjne, a ofiary z tradycyjnej kolędy przeznaczili na głodujących w Etiopii.

Inną godną podkreślenia inicjatywą charytatywną uczniów w roku sprawozdawczym było przygotowanie paczek mikołajowych wychowankom domów dziecka w Gryźlinach i w Olsztynku.

IV. FORMACJA DUCHOWA, INTELEKTUALNA I PASTORALNA

Formacji duchowej kleryków służyły rekolekcje jesienne, wielkopostne, przed święceniami, miesięczne dni skupienia, tygodniowe konferencje ascetyczne oraz kierownictwo duchowe pozasakramentalne.

Po wakacjach tzw. duże rekolekcje prowadzili w dniach 29 IX — 5 X 1984 r. benedyktyni tynieccy: o. dr Paweł Sczaniecki, o. Wawrzyniec Ratajczyk, o. lic. Ludwik Mycielski. Rekolekcje przed diakonatem głosił ks. dr Zygmunt Klimczuk w Gietrzwałdzie. Przed święceniami kapłańskimi rekolekcje w Dobrym Mieście przeprowadził ks. Jacek Jezierski.

Ogromne znaczenie dla formacji duchowej posiada Sakrament Pokuty, którego sprawowanie łączy się z kierownictwem duchowym sakramentalnym. Swoją posługą cierpliwą i regularną służyli alumnom „Hosianum” następujący spowiednicy: ks. S. Bogucki, ks. J. Brzeszczyński, ks. R. Chudzik, ks. P. Ilwicky, ks. A. Majnusz, ks. F. Martuszelewski, ks. J. Misiak, ks. B. Przeracki, ks. K. Sawostianik, ks. W. Szymański, ks. W. Świdziński, ks. M. Wachowicz, ks. S. Wańczyk, ks. S. Tabaka, ks. R. Zapadka.

Istotnym elementem formacji intelektualnej była troska o należyte

wykształcenie filozoficzno-teologiczne alumnów, by opierając się na wiedzy zdobytej w seminarium, karmili nią swoją własną wiarę, a w przyszłości mogli głosić naukę Ewangelii współczesnym sobie ludziom w sposób odpowiedni i przystosowany do ich mentalności. Księża profesorowie w wykładzie swoich przedmiotów stosowali się do wskazań zawartych w *Ratio Institutionis Sacerdotalis pro Polonia* zarówno co do treści wykładanych przedmiotów, jak i co do liczby godzin. W programie kształcenia kapłańskiego prowadzone były także lektorały: języka łacińskiego, greckiego, hebrajskiego, niemieckiego, włoskiego, francuskiego i angielskiego. Podsumowaniem pracy dydaktycznej księży profesorów oraz wysiłku intelektualnego alumnów były egzaminy sesji zimowej i letniej. W sesji letniej do egzaminów przystąpiło 186 alumnów i złożyło w sumie 2660 egzaminów; w tym z wynikiem b. dobrym — 820; dobrym — 987; dostatecznym — 806 i niedostatecznym — 38. Dało to ogólną średnią sesji z wynikiem 4,01 (jest ona o 0,02 niższa od średniej poprzedniego roku). Najlepsze wyniki w studiach filozoficzno-teologicznych osiągnęli następujący alumni: dn Wojciech Kułak, Zdzisław Żywica, Antoni Wojtowicz, Bolesław Bieniek, Krzysztof Sarzała, Mariusz Szram i Marek Karczewski. Pogłębieniu formacji intelektualnej służyły także seminaria naukowe, w których uczestniczyli alumni roku III, IV, V i VI. Alumni ci byli zobowiązani do podejmowania tematów, mających być przedmiotem pracy magisterskiej pisanej na [----] [Ustawa z dn. 31 VII 81 r., O kontroli publikacji i widowisk, art. 2, pkt. 6 (Dz.U. nr 20, poz.99, zm.: 1983, Dz.U. nr 44, poz. 204)] Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W roku sprawozdawczym 12 absolwentów naszego seminarium obroniło prace magisterskie. [----] [Ustawa z dn. 31 VII 81 r., O kontroli publikacji i widowisk, art. 2, pkt. 6 (Dz.U. nr 20, poz.99, zm.: 1983, Dz.U. nr 44, poz. 204)] w Olsztynie prace magisterskie obronili następujący diakoni: Stanisław Gorgol, Witold Janowski, Andrzej Krużycki, Jacek Neumann, Jan Sindrewicz i Jerzy Żochowski. Na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim prace magisterskie obronili diakoni: Jerzy Balcer, Andrzej Bawirsz, Marian Florek, Wiktor Kraujutowicz, Wojciech Kułak i Marek Mocarski.

Formacja duszpasterska alumnów, podkreślona przez Sobór Watykański II znalazła swoje odbicie w studiach seminaryjnych. Alumni w ciągu studiów przygotowują się do przyszłego posłannictwa, zdobywając praktykę szczególnie w dziedzinie katechetycznej i homiletycznej. Zdobywaniu odpowiedniej formacji pastoralnej służyły wykłady z przedmiotów należących do teologii pastoralnej, jak i praktyki duszpasterskie. W ciągu roku obejmowały one:

1. Praktykę katechetyczną polegającą na hospitacji i samodzielnym prowadzeniu katechezy przez alumnów IV, V i VI roku.

2. Praktykę homiletyczną, w czasie której alumni roku IV, V i VI opracowywali i wygłaszali homilie.

3. Praktykę liturgiczną, polegającą na przygotowaniu liturgii codziennej w seminarium i niedzielnej w katedrze, na przygotowaniu niektórych nabożeństw wieczornych oraz spełnianiu funkcji związanych z otrzymanymi posługami i święczeniami.

4. Praktykę charytatywną, w ramach której brali udział w parafialnym duszpasterstwie charytatywnym. Polegała ona na niesieniu mate-

rialnej, a przede wszystkim duchowej pomocy ludziom potrzebującym.

5. Uczestniczyli też w innych akcjach duszpasterskich, np. budzeniu powołań w czasie Tygodnia Modlitw o Powołania w różnych parafiach diecezji. Brali udział w Tygodniu Ekumenicznym, Tygodniu Kultury Chrześcijańskiej.

Oprócz wymienionej praktyki duszpasterskiej, alumni po ukończeniu roku akademickiego odbywali stacjonarną praktykę wakacyjną w swoich rodzinnych parafiach. Diakoni zaś w parafiach wyznaczonych przez rektorat seminarium. Praktyki te obejmowały pracę w różnych pionach duszpasterstwa parafialnego. Ponadto młodzież duchowna miała możliwość pogłębiania swoich zainteresowań w różnych sekcjach Bratniaka, chórze seminaryjnym oraz w małych formach scenicznych, których efektem było przygotowanie akademii z okazji rocznicy wyboru papieża Jana Pawła II, wieczoru św. Mikołaja, opłatkowego spotkania, eutrapelii i wielu innych.

Alumni włączyli się także w ogólnodiecezjalne akcje o charakterze religijnym. Ponad 50 alumnów wzięło udział w II Pieszej Warmińskiej Pielgrzymce na Jasną Górę, a także w innych pieszych pielgrzymkach do Częstochowy i Gietrzwałdu.

Poza tymi wydarzeniami seminarium prowadziło zwyczajną cichą pracę, której rezultatem było zbliżenie się wielu alumnów do kapłaństwa przez otrzymaną promocję na wyższy rok, obłóczyny, przyjęcie posługi lektora, akolity, święceń diakonatu, a zwłaszcza święceń kapłańskich.

W roku sprawozdawczym Pan Bóg odwołał do wieczności pracownika seminarium mgra Witolda Kurowskiego — lektora języka angielskiego. Bogu Miłosiernemu polecamy jego duszę: Wieczny odpoczynek racz mu dać Panie.

Opracował ks. *Andrzej Lesiński*